BIULETYN KOWIEŃSKI

Nr. Wilno, dnia 12 czerwca 1936 r. 1470.

Treść numeru:

		Dział.	Str.
	I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.		
1.	Kolejna korespondencja Gustajnisa w sprawie deklaracji nowego premjera polskiego.-	I.	1.
	Kronika.		
2.	Sprawa konferencji aeroklubu krajów bałtyckich.-	"	2.
3.	Dokoła konferencji kolejowej państw bałtyckich.-	"	"
	III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.		
4.	"L.Aidas" o wyborach sejmowych i znaczeniu Sejmu.	III.	"
	Kronika.		
5.	Dokoła wyborów do Sejmu.-	"	3.
6.	Radjowe przemówienie premjera Tubelisa w związku z wyborami do Sejmu.-	"	"

x

x x

Wydawnictwo informacyjne Instytutu Naukowo-Badawczego Europy Wschodniej. (Referat Litewski).

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

1/. KOLEJNA KORESPONDENCJA GUSTAJNISA W SPRAWIE DEKLARACJI NOWEGO PREMJERA POLSKIEGO. Kolejna korespondencja W.Gustajnisa p.t. "Deklaracja żołnierza w Sejmie"."L.Aidas" Nr. 264 z 10. VI.36 r. Streszczenie:

4 czerwca oczekiwano w Sejmie warszawskim z ciekawością deklaracji nowego premjera polskiego Składkowskiego. Już przedtem wytworzono na podstawie "Strzępów meldunków" opinję o generale Składkowskim jako o człowieku otwartym i prostolinijnym.

Deklaracja premjera Składkowskiego była dosyć ciekawa, zarówno pod względem treści jak w jeszcze większym stopniu w formie. Premjer przemawiał z pamięci gestykulując i od czasu do czasu uderzając pięścią w pulpit. Sposób przemawiania nowego premjera wywarł dobre wrażenie. Sejm wyrażał swe sympatje oklaskami. Słabe były jedynie oklaski, gdy generał oświadczył, że rząd nie da bić żydów. Widocznie w Sejmie żydzi niewielu mają przyjaciół.

W polityce wewnętrznej przejawia się wyraźna kontynuacja linji Piłsudskiego. Niejednemu wydało się, że zachodzi nawet zewnętrzne podobieństwo między Piłsudskim a Składkowskim, gdy ten ostatni mówił z trybuny sejmowej. Mówił bardzo głośnio i wyraźnie, tak że nawet mimo złej akustyki można było jego słowa zrozumieć.

Pochodzenie i polityczne oblicze nowego rządu polskiego jest bardzo wyraźne. Jest to wyraźne kontynuowanie tradycji Piłsudskiego z tą tylko różnicą, że na miejscu Piłsudskiego stoi przewidziany przezeń generał Rydz-Śmigły. Natomiast Składkowski jest jedynie wykonawcą wysuniętym przez Śmigłego. To też nawskroś zrozumiałe jest zakończenie deklaracji nowego premjera: "Śmigły daje stanowczy rozkaz,który się wyraża w jednym zdaniu: należy rozpocząć twarde życie.

W ten sposób obecny rząd polski jest rządem wyraźnie postawionym na zasadach państwowych i w ten sam sposób kierowanym. Dzieje się to może dlatego, że świat coraz bardziej nabiera przekonania o nieuniknionej wojnie i już w czasie pokoju zaczyna rządzić się po wojskowemu. /A-8/37/. P.

K r o n i k a .

2/. SPRAWA KONFERENCJI AEROKLUBU KRAJÓW BAŁTYCKICH . "Liet. Aidas" z 10. VI.1936 r. Jak donoszą pisma, w dniach 5-7 lipca odbędzie się konferencja aeroklubów Litwy, Łotwy i Estonji i Finlandji. Z ramienia Litwy udadzą się na konferencję prezes Aeroklubu Litewskiego prof.Żemajtis, członek zarządu Szpokiewiczius i lotnik Pyragius. /K./. P.

3/. DOKOŁA KONFERENCJI KOLEJOWEJ PAŃSTW BAŁTYCKICH. "L.Aidas" z 10. VI. 1936 r.: Dnia 6 czerwca w Rydze została zakończona konferencja kolejowa państw bałtyckich. Po zamknięciu konferencji jej uczestnicy udali się do Libawy dla zwiedzenia istniejących tam zakładów przemysłowych. /K./.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

4/. "L.AIDAS" O WYBORACH SEJMOWYCH I ZNACZENIU SEJMU. "L.Aidas" Nr. 260 z 8. VI. 1936 r. Artykuł p.t. "Jutro głosujemy". Streszczenie:

9 czerwca cały kraj stanie przy urnach wyborczych. Kampanja przedwyborcza, jeżeli tak można nazwać poważne i spokojne przygotowanie do wybrania nowego przedstawicielstwa narodowego, przeszła bez żadnych alarmów i wstrząsów, jak to bywało dawniej. Nie szukano żadnych efektów, chciało jedynie dać okazję krajowi do wypowiedzenia się w spokojnym nastroju w ważnej dla wszystkich sprawie. Zaznaczyć też należy, że cel ten został osiągnięty.

Zainteresowanie wyboramiw w całym kraju jest wielkie.

Wszędzie się żywo szykuje do głosowania. Nowy Sejm budzi nowe nadzieje i oczekiwania. Rzecz zrozumiała, że jednem z najważniejszych zadań przedstawicielstwa narodowego będzie walka z różnemi trudnościami, zwłaszcza gospodarczemi. Nikt jednak dzisiaj nie może powiedzieć jak i kiedy te trudności będą pokonane, gdyż zależy to nie od stworzenia xxx takiego czy innego organu państwowego, a tylko od wielu innych czynników. Byłoby więc rzeczą niewłaściwą sądzić, że po zebraniu się nowego Sejmu wszystkie trudności raptem odpadną.

Wobec wybrania nowego Sejmu w życiu państwowem Litwy otwiera się nowa karta. Zmiana ta nie może nie wywołać nowych nadziei i oczekiwania. Cała uwaga Litwinów musi być dziś skupiona na sprawę stworzenia Sejmu. Każdy z wyborców winien zapoznać się z kandydatami i oddać swój głos. Znajdą się wprawdzie agitatorzy, którzy niejednego namówią do wstrzymania się od spełnienia obowiązku wyborczego. Jednak Litwini powinni wiedzieć do czego ci agitatorzy dążą i zedrzeć z nich maski bezżadnego wahania. Idąc do urn wyborczych jak jeden mąż wykażą Litwini całemu światu, że są karni i jednolici.

"Lietuvos Aidas" Nr. 262 z 9. VI. 1936 r. Artykuł p.t. "Cel i znaczenie Sejmu".Streszczenie:

W całym kraju odbywa się głosowanie. Dotychczas brak wiadomości o przebiegu wyborów na prowincji, lecz sądząc z nastrojów przedwyborczych, głosowanie jest tam równie ożywione co w Kownie. W przeddzień wyborów premjer Tubelis wygłosił przez Radjo przemówienie, podkreślając zwłaszcza dwa momenty: dlaczego Sejm jest wybierany akurat obecnie i jaki jest cel nowego Sejmu.

W ciągu ostatnich 10-ciu lat rząd narodowy bez żadnych wahań i zboczeń dążył do moralnego zjednoczenia narodu. Wypadało zaleczyć rany wyrządzone przez dawne sejmy i otrząsnąć naród z psychologji partyjnej. W miarę zmieniania się sposobu myślenia w narodzie musiał się też zmieniać ustrój państwowy, za podstawę którego wzięto zasadę autorytetu. Ewolucja ta odbywała się i odbywa w narodzie litewskim oraz innych krajach. Spośród państw bałtyckich Litwa pierwsza stanęła na nowej drodze. Dzisiaj wybierając przedstawicielstwo narodowe na nowych podstawach mogą się Litwini cieszyć z osiągniętych wyników . Rzecz można, że ostatnie 10 lat były należycie wyzyskane dla pracy przygotowawczej nietylko odnośnie wyborów samego przedstawicielstwa, lecz również jego pracy w nowych warunkach. Dlatego też słowa premjera wygłoszone przez Radjo nabierają szczególnego znaczenia. Powiedział on m.in. co następuje: "Nasza wewnętrzna sytuacja w ciągu ostatnich kilkunastu xxxx lat wzmocniła się i uporządkowała. Walka partyjna, która się rozpanoszyła wśród Litwinów za czasów dawnych Sejmów, zamarła i nie utrudnia prowadzenia spraw państwa. Dlatego też możemy spokojniej nie ryzykując wstrząsem życia państwowego dojść do stworzenia przedstawicielstwa narodowego, jako organu przewidzianego przez konstytucję państwową"

Obok pracy nad zreformowaniem wychowania narodu odbywała się niemniej ważna praca nad uporządkowaniem spraw gospodarczych i kulturalnych państwa. Dzisiaj dobrobyt gospodarczy kraju zależy od dwuch czynników: od zdolności kraju do produkowania i od giętkości tej produkcji, jej zorganizowania, jak również od konjunktury międzynarodowej. Dlatego też gospodarcza działalność rządu narodowego szła w dwuch kierunkach: popierano i zachęcało produkcję zwłaszcza rolną, a z drugiej strony wykazywano jaknajwięcej inicjatywy w kierunku znalezienia rynków zagranicznych i przystosowania się do ich ymagań. Pomimo kryzysu wysiłki rządowe dały dobre wyniki i dzisiaj można z zadowoleniem skonstatować, że już się odczuwa gospodarcza poprawa. Premjer podkreślił, że dziś z zadowoleniem można oświadczyć, iż wszystko co produkujemy możemy sprzedać.

W drugiej części swej mowy premjer wysunął podstawowy cel nowego Sejmu. Rytm życia litewskiego coraz się wzmaga. Codziennie są wysuwane kwestje, które wymagają szybkiej decyzji, gdyż w przeciwnym razie mogą się stać hamulcami normalnego rozwoju państwa i narodu. Na to zaś potrzebne są ustawy. Pozatem dawniejsze ustawy

Wszędzie się żywo szykuje do głosowania. Nowy Sejm budzi nowe nadzieje i oczekiwania. Rzecz zrozumiała, że jednem z najważniejszych zadań przedstawicielstwa narodowego będzie walka z różnemi trudnościami, związanemi z gospodarczemi. Nikt jednak dzisiaj nie może powiedzieć jak i kiedy te trudności będą pokonane, gdyż zależy to nie od stworzenia xxx takiego czy innego organu państwowego, a tylko od wielu innych czynników. Byłoby więc rzeczą niewłaściwą sądzić, że po zebraniu się nowego Sejmu wszystkie trudności raptem odpadną.

Wobec wybrania nowego Sejmu w życiu państwowem Litwy otwiera się nowa karta. Zmiana ta nie może nie wywołać nowych nadziei i oczekiwania. Cała uwaga Litwinów musi być dziś skupiona na sprawę stworzenia Sejmu. Każdy z wyborców winien zapoznać się z kandydatami i oddać swój głos. Znajdą się wprawdzie agitatorzy, którzy niejednego namówią do wstrzymania się od spełnienia obowiązku wyborczego. Jednak Litwini powinni wiedzieć do czego ci agitatorzy dążą i zedrzeć z nich maski bezładnego uchenia. Idąc do urn wyborczych jak jeden mąż wykażą Litwini całemu światu, że są karni i jednolici.

"Lietuvos Aidas" Nr. 282 z 8. VI. 1936 r. Artykuł p.t.
"Cel i znaczenie Sejmu". Streszczenie:

W całym kraju odbywa się głosowanie. Dotychczas brak wiadomości o przebiegu wyborów na prowincji, lecz sądząc z nastrojów przedwyborczych, głosowanie jest tam również ożywione co w Kownie. W przededniu wyborów premjer Tubelis wygłosił przez Radjo przemówienie, podkreślając zwłaszcza dwa momenty: dlaczego Sejm jest wybierany akurat obecnie i jaki jest cel nowego Sejmu.

W ciągu ostatnich 10-ciu lat rząd narodowy bez żadnych wahań i zboczeń dążył do moralnego zjednoczenia narodu. Wypadało zaleczyć rany wyrządzone przez dawne sejmy i oczyszczać naród z psychologji partyjnej. W miarę zmienienia się sposobu myślenia w narodzie musiał się też zmieniać ustrój państwowy, za podstawę którego wzięto zasadę autorytetu. Ewolucja ta odbywała się i odbywa w narodzie litewskim oraz innych krajach. Spośród państw bałtyckich Litwa pierwsza stanęła na nowej drodze. Dzisiaj wybierając przedstawicielstwo narodowe na nowych podstawach może się Litwini cieszyć z osiągniętych wyników. Rzecz można, że ostatnie 10 lat były należycie wyzyskane dla pracy przygotowawczej nietylko odnośnie wyborów samego przedstawicielstwa, lecz również jego pracy w nowych warunkach. Dlatego też słowa premjera wygłoszone przez Radjo nabierają szczególnego znaczenia. Powiedział on m.in. co następuje: "Nasza wewnętrzna sytuacja w ciągu ostatnich kilkunastu xxx lat wzmocniła się i uporządkowała. Walka partyjna, która się rozpowszechniła wśród Litwinów za czasów dawnych Sejmów, zamarła i nie utrudnia prowadzenia spraw państwa. Dlatego też możemy spokojniej nie przykując wstrząsom życia państwowego dojść do stworzenia przedstawicielstwa narodowego, jako organu przewidzianego przez Konstytucję państwową".

Obok pracy nad zreformowaniem wychowania narodu odbywała się niemniej ważna praca nad uporządkowaniem spraw gospodarczych i kulturalnych państwa. Dzisiaj dobrobyt gospodarczy kraju zależy od dwuch czynników: od zdolności kraju do produkowania i od giętkości tej produkcji, jej zorganizowania, jak również od konjunktury międzynarodowej. Dlatego też gospodarcza działalność rządu narodowego szła w dwuch kierunkach: popierano i zachęcało produkcję zwłaszcza rolną, a z drugiej strony wykazywano jaknajwięcej inicjatywy w kierunku znalezienia rynków zagranicznych i przystosowania się do ich wymagań. Pomimo kryzysu wysiłki rządowe dały dobre wyniki i dzisiaj można z zadowoleniem skonstatować, że już się odczuwa gospodarczą poprawę. Premjer podkreślił, że dziś z zadowoleniem można oświadczyć, iż wszystko co produkujemy możemy sprzedać.

W drugiej części swej mowy premjer wysunął podstawowy cel nowego Sejmu. Rytm życia litewskiego coraz się wzmaga. Codziennie są wysuwane kwestje, które wymagają szybkiej decyzji, gdyż w przeciwnym razie mogą się stać hamulcami normalnego rozwoju państwa i narodu. Na to zaś potrzebne są ustawy. Poza tem dawniejsze ustawy

też muszę być przejrzane i dostosowane do nowych wymagań. Dotychczas ciężką pracę ustawodawstwa wykonywać musiał wódz narodu i jego rząd. Po zwołaniu nowego Sejmu przyciągnięte będą do tej pracy nowe siły, zwłaszcza że Sejm nierozbity na partje będzie mógł tę pracę wykonać jednolicie. Premjer podkreślił, że przedstawiciele narodu nieskrępowani partyjnemi względami będą mogli bardziej celowo i lepiej niż dawne sejmy ocenić ustawy dostarczone do rozważania. Jest to właśnie, jak podkreślił premjer, zasadniczy cel Sejmu. Wreszcie Sejm będzie mógł jeszcze mocniej związać rząd z narodem.

To też mając na względzie wielką rolę, jaką Sejm odegrywać będzie w dalszem życiu litewskiego państwa i narodu, wszyscy Litwini muszę odbyć swój obowiązek obywatelski głosowania. /C-1/9/.P.

Kronika.

5/. DOKOŁA WYBORÓW DO SEJMU. Z Kowna donoszą: według otrzymanych sprawozdań, frekwencja wyborców wynosiła w drugim dniu wyborów od 10 do 17 procent, a w obwodzie kłajpedzkim około 20 proc. Ogółem w ciągu obu dni głosowało około 50 procent wyborców.

W przeddzień wyborów zarządzeniem M-stwa Spraw Wewn. zawieszone zostało wydawanie litewskich dzienników opozycyjnych: "Liet. Žinios", "Jaunimas" i "Rytas". Zawieszenie tych dzienników nastąpiło spowodu niezamieszczenia przez redakcje nadesłanych przez M-stwo Spraw Wewnętrznych artykułów przedwyborczych. Obecnie zakaz wydawania powyższych organów przedłużony został na miesiąc , zaś redaktorów pozbawiono prawa wykonywania czynności zawodowych. /C-1/9/.

6/. RADJOWE PRZEMÓWIENIE PREMJERA TUBELISA W ZWIĄZKU Z WYBORAMI DO SEJMU. "L.Aidas" z 9.VI.1936 r. : 8 czerwca premjer Tubelis wygłosił przez Radjo przemówienie, w którem m.in. oświadczył co następuje: "Wewnętrzna sytuacja Litwy w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat wzmocniła się i uporządkowała. Walka partyjna, która się rozpanoszyła wśród Litwinów za czasów dawnych sejmów, zamarła i nie utrudnia prowadzenia spraw państwa. Dlatego też możemy spokojnie nie ryzykując wstrząsem życia państwowego, dojść do stworzenia przedstawicielstwa narodowego, jako organu przewidzianego przez konstytucję państwową. W ciągu ostatniego 10-ciolecia wypadło rządowi wykonać bardzo ciężkie i zawiłe prace zarówno w dziedzinie wychowania narodu,jak też życia gospodarczego. Dawniej eksport produktów litewskich odbywał się głównie w kierunku sąsiedniego państwa. Jednak już przed kilku laty sprzedaż w tem państwie była utrudniona spowodu tendencyj gospodarczych tego państwa. Były również przyczyny polityczne, które również utrudniały eksport litewskich produktów. Litwinom wypadło szukać nowychrynków. Wszystkie te trudności udało się szczęśliwie pokonać. Dzisiaj Litwini mogą sprzedać wszystko, co produkują. W tymsamym czasie zarówno na Litwie jak i innych państwach przejawił się nowy kierunek opierania życia państwowego na zasadach autorytetu i dyscypliny. Kierunek ten zdobył w życiu państwowem trwałą podstawę.

Życie wysuwa nowe wymagania. Cały ciężar wydawania ustaw dotychczas spadał na wodza narodu i jego rząd. Sejm znacznie się przyczyni do odbycia tej pracy. Przedstawiciele narodu nieskrępowani względami partyjnemi będą mogli bardziej celowo niż byłe sejmy ocenić dostarczane do ocenania ustawy. Jest to zasadniczy cel Sejmu. Pozatem przedstawicielstwo narodowe będzie musiało spełnić również inne obowiązki powierzone mu w konstytucji, a mianowicie przyjmować wykazy dochodów i wydatków, traktaty międzynarodowe, zatwierdzać budżety. Konstytucja przyznała też Sejmowi prawo kontroli. Sejm będzie mógł zgłaszać interpelacje i pytania, wyrażać rządowi zaufanie lub brak. Rząd wierzy, że przedstawicielstwo narodowe będzie stanowiło jeszcze jeden sposób łączności między narodem a Gabinetem,co pozwoli rządowi na lepsze regulowanie sprawpaństwowych.

Ordynacja wyborcza nakłada na wszystkich obywateli obowiązek głosowania. Ten obowiązek Litwini powinni odbyć. Tego ymaga od nich naród i państwo./C-1/9/.

x

x x

też muszą być przejrzane i dostosowane do nowych wymagań. Dotychczas ciężką pracę ustawodawstwa wykonywać musiał wódz narodu i jego rząd. Po zwołaniu nowego Sejmu przyciągnięte będą do tej pracy nowe siły, zwłaszcza że Sejm nierozbity na partje będzie mógł tę pracę wykonać jednolicie. Premjer podkreślił, że przedstawiciele narodu nieskrępowani partyjnemi względami będą mogli bardziej celowo i lepiej niż dawne sejmy ocenić ustawy dostarczone do rozważania. Jest to właśnie, jak podkreślił premjer, zasadniczy cel Sejmu. Wreszcie Sejm będzie mógł jeszcze mocniej związać rząd z narodem.

To też mając na względzie wielką rolę, jaką Sejm odegrywać będzie w dalszem życiu litewskiego państwa i narodu, wszyscy Litwini muszą odbyć swój obowiązek obywatelski głosowania. /C-1/9/.P.

K r o n i k a .

5/. DOKOŁA WYBORÓW DO SEJMU. Z Kowna donoszą: według otrzymanych sprawozdań, frekwencja wyborców wynosiła w drugim dniu wyborów od 10 do 17 procent, a w obwodzie kiejdańskim około 20 proc. Ogółem w ciągu obu dni głosowało około 50 procent wyborców.

W przeddzień wyborów zarządzeniem M-stwa Spraw Wewn. zawieszone zostało wydawanie litewskich dzienników opozycyjnych: "Liet. Žinios", "Jaunimas" i "Rytas". Zawieszenie tych dzienników nastąpiło z powodu niezamieszczenia przez redakcje nadesłanych przez M-stwo Spraw Wewnętrznych artykułów przedwyborczych. Obecnie zakaz wydania powyższych organów przedłużony został na miesiąc, zaś redaktorów pozbawiono prawa wykonywania czynności zawodowych. /C-1/9/.

6/. RADJOWE PRZEMÓWIENIE PREMJERA TUBELISA W ZWIĄZKU Z WYBORAMI DO SEJMU. "L.Aidas" z 9.VI.1938 r.: 8 czerwca premjer Tubelis wygłosił przez Radjo przemówienie, w którem m.in. oświadcza co następuje: "Wewnętrzna sytuacja Litwy w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat wzmocniła się i uporządkowała. Walka partyjna, która się rozpanoszyła wśród Litwinów ze czasów dawnych sejmów, zamarła i nie utrudnia prowadzenia spraw państwa. Dlatego też możemy spokojnie nie ryzykując wstrząsem życia państwowego, dojść do stworzenia przedstawicielstwa narodowego, jako organu przewidzianego przez konstytucję państwową. W ciągu ostatniego 10-ciolecia wypadło rządowi wykonać bardzo ciężkie i zawiłe prace zarówno w dziedzinie wychowania narodu, jak też życia gospodarczego. Dawniej eksport produktów litewskich odbywał się głównie w kierunku sąsiedniego państwa. Jednak już przed kilku laty sprzedaż w tem państwie była utrudniona z powodu tendencyj gospodarczych tego państwa. Były również przyczyny polityczne, które również utrudniały eksport litewskich produktów. Litwinom wypadło szukać nowych rynków. Wszystkie te trudności udało się szczęśliwie pokonać. Dzisiaj Litwini mogą sprzedać wszystko, co produkują. W tymsamym czasie zarówno na Litwie jak i innych państwach przejawił się nowy kierunek opierania życia państwowego na zasadach autorytetu i dyscypliny. Kierunek ten zdobył w życiu państwowem trwałą podstawę.

Życie wysuwa nowe wymagania. Cały ciężar wydawania ustaw dotychczas spadał na wodza narodu i jego rząd. Sejm znacznie się przyczyni do odbycia tej pracy. Przedstawiciele narodu nieskrępowani względami partyjnemi będą mogli bardziej celowo niż byłe sejmy ocenić dostarczane do ocenienia ustawy. Jest to zasadniczy cel Sejmu. Ponadto przedstawicielstwo narodowe będzie musiało spełnić również inne obowiązki powierzone mu w konstytucji, a mianowicie przyjmować wykazy dochodów i wydatków, traktaty międzynarodowe, zatwierdzać budżety. Konstytucja przyznała też Sejmowi prawo kontroli. Sejm będzie mógł zgłaszać interpelacje i pytania, wyrażać rządowi zaufanie lub brak. Rząd wierzy, że przedstawicielstwo narodowe będzie stanowiło jeszcze jeden sposób łączności między narodem a Gabinetem, co pozwoli rządowi najlepsze regulowanie spraw państwowych.

Ordynacja wyborcza nakłada na wszystkich obywateli obowiązek głosowania. Ten obowiązek Litwini powinni odbyć. Tego wymaga od nich naród i państwo./C-1/9/.

x

x x